

בקי צור

ללמוד להבין ולזכור

מסכת יבמות דף כג

לע"נ מרת פנינה (פסיה) ברן ע"ה

הערה חשובה: המילים המודגשות הן תמצית העניינים וניתן לקרוא אותן בפני עצמן כסיכום מהיר.

דף כג

קידושין תופסים בחייבי לאוין

נתבאר שלדעת רבי יוסי ברבי יהודה, הכתוב "עֲרֹת בֵּת אִשְׁתְּ אָבִיךָ" בא ללמד, שאיסור אחותו נאמר רק כשנולדה אחותו לאביו ממי שתופסים לו בה קידושין.

ואין לומר, שהכתוב "עֲרֹת בֵּת אִשְׁתְּ אָבִיךָ" בא ללמד, שאיסור אחותו אמור רק כשהאב מותר באם אחותו, אבל אם היתה האם אסורה לאב באיסור לא תעשה, כגון שהיתה האם ממזרת, הבת הנולדת לאביה אינה נחשבת אחותו, ואינה אסורה לו.

והטעם שאין לומר כן, כי קידושין תופסים באיש ואשה שאסורים זה בזה באיסור לא תעשה [=חייבי לאוין].

שכך דרש רב פפא מהפסוק, "כִּי תִהְיֶינָה לְאִישׁ שְׁתֵּי נָשִׁים הָאֶחָת אֶהוּבָה וְהָאֶחָת שְׁנוּאָה וְיָלְדוּ לוֹ בָנִים הָאֶהוּבָה וְהַשְּׁנוּאָה וְהָיָה הַבֵּן הַבְּכוֹר לְשִׁנְיָאָה" (דברים כ"א ט"ו). וכי יש אהובה לפני המקום ויש שנואה לפני המקום? כלומר אם הכוונה לאהובה ושנואה לבעל, וכי משום שזו אהובה לו וזו שנואה לו ישתנה דין בכורה.

אלא על כרחך הכוונה לאהובה ושנואה בנישואין, שזו מותרת לבעל וזו אסורה לבעל, ואף שאחת מהן אסורה לו, נאמר "כִּי תִהְיֶינָה", כלומר שיש להן הויה, ששתיהן נקנות לבעל בקידושין, הרי שתופסים קידושין בחייבי לאוין.

אחותו מחייבי כריתות

נתבאר שלדעת רבי יוסי ברבי יהודה, הכתוב "עֲרֹת בֵּת אִשְׁתְּ אָבִיךָ" בא ללמד, שאיסור אחותו נאמר רק כשנולדה אחותו לאביו ממי שתופסים לו בה קידושין.

אבל אם נולדה לאביו בת משפחה או מנוכרית, מאחר שלא תופסים קידושין לאביו בשפחה או בנוכרית, הבת הנולדת לאביו מהן אינה נחשבת אחותו, ואינה אסורה לו.

וכשם שאין קידושין תופסים לאב בשפחה ובנוכרית, כך אינם תופסים לו בנשים האסורות לו באיסור לא תעשה שיש בו כרת [=חייבי כריתות].

ואם כן, לכאורה היה מקום לומר, שגם אחותו הנולדת לאביו מחייבי כריתות, כגון באביו על אחות אשתו, לא תהא אחותו זו אסורה לו.

ובאמת אין הדבר כן, וגם אחותו הנולדת לאביו מחייבי כריתות אסורה לו, שנאמר בענין, "עֲרֹת אֲחוֹתְךָ בֵּת אָבִיךָ אוֹ בֵּת אִמְךָ מוֹלְדֵת בֵּית אוֹ מוֹלְדֵת חוּץ לֹא תִגָּלֶה עֲרֹתוֹ" (ויקרא י"ח ט"), לומר בין שנולדה מאשה הראויה להתקיים אצל אביו בביתו, שהיא מותרת לאביו, ובין שנולדה מאשה שמחויב האב להוציא, שהיא חייבי כריתות אצל אביו, הבת הנולדת היא אחותך, ואסורה לך.

ואין לומר, אם כן הוא הדין לנולדת לאביך משפחה ונוכרית, שעל אביך להוציא, הבת הנולדת תחשב אחותך, ואסורה לך.

כי מאחר שיש ריבוי "או מוֹלְדֵת חוּץ", ומיעוט "עֲרֹת בֵּת אִשְׁתְּ אָבִיךָ", טוב לנו לומר שהריבוי נאמר לענין חייבי כריתות, שאף שאין קידושין של אב תופסים בהן, הן בנות קידושין, שהרי מתקדשות לאחרים.

ולא יהיה הריבוי לענין שפחה ונוכרית, שאין קידושין תופסים בהן כלל.

ואף שלאחר השחרור והגירות יהיו השפחה והנוכרית בנות קידושין אפילו לאביו, לאחר השחרור והגירות אשה אחרת היא [=לכי מגירה גופא אחרינא היא].

אחותו משפחה

מסקנת הגמרא, שלדברי הכל, ענין זה

בקי צור

ללמוד להבין ולזכור

מסכת יבמות דף כג

לע"נ מרת פנינה (פסיה) ברן ע"ה

שאחותו הנולדת לאביו מן השפחה אינה קרויה אחותו, מבואר בכתוב האמור ביציאת עבד עברי.

שנאמר, "אם אֲדָנִי יִתֵּן לִּי אִשָּׁה וְיִלְדָה לִּי בָנִים אוּ בָנוֹת הָאִשָּׁה וְיִלְדֶיהָ תִּהְיֶה לְאֲדֹנָיָהּ וְהוּא יֵצֵא בְגִפוֹ" (שמות כ"א ד').

כלומר בני השפחה מישראל נקראים בניה ולא בניו, ומאחר שאינם מתייחסים אחריו, אינם נחשבים אחים לבניו הנולדים לו מישראלית.

הוצרכו שני כתובים לאחותו

משפחה ולאחותו מנוכרית

נתבאר, שענין זה שאחותו הנולדת לאביו מהשפחה אינה קרויה אחותו, למד מהכתוב "הָאִשָּׁה וְיִלְדֶיהָ תִּהְיֶה לְאֲדֹנָיָהּ".

וכמו כן נתבאר, שלדעת רבי יוסי ברבי יהודה, ענין זה שאחותו הנולדת לאביו מהנוכרית אינה קרויה אחותו, למד מהכתוב "עֲרֹוֹת בֵּית אִשְׁתְּ אָבִיךָ". ולהלן יתבאר בעזה"י, שלדעת חכמים, הדין הזה למד מהכתוב "כִּי יָסִיר אֶת בְּנֵךְ מֵאֶחָרֶיךָ".

ויש טעם לכך שהוצרכו שני כתובים, האחד ללמד על הנולדת לאביו משפחה, ואחד ללמד על הנולדת לאביו מנוכרית.

כי אם היה כתוב רק שהנולדת לאביו משפחה אינה נחשבת אחותו, היה מקום לומר, דווקא כשנולדה משפחה אינה נחשבת אחותו, כי ולד שפחה אין לו יחס כלל, שהעבדים אינם מתייחסים אחר אבותיהם, שהם עם הדומה לחמור כפי שנתבאר לעיל.

אבל נוכרים מתייחסים אחר אבותיהם, כמו שנאמר "בְּרֵאדָךְ בְּלֶאָדָן בֶּן בְּלֶאָדָן" (מלכים א' כ"י"א), "הַדָּד בֶּן טַבְרָמָן בֶּן חִזְיוֹן" (מלכים א' ט"ו י"ח), וכמו כן תהא הנולדת לאביו מהנוכרית מתייחסת אחר אביה ותחשב אחותו.

ואם היה כתוב רק שהנולדת לאביו מנוכרית אינה נחשבת אחותו, היה מקום לומר, דווקא כשנולדה מנוכרית אינה נחשבת אחותו, כי נוכרית אינה בת מצוות כישראל כלל.

אבל הנולדת לו מהשפחה, שהיא בת מצוות, תחשב אחותו.

אחותו מנוכרית

[כדעת חכמים]

נתבאר, שלדעת רבי יוסי ברבי יהודה, ענין זה שאחותו הנולדת לאביו מהנוכרית אינה קרויה אחותו, למד מהכתוב "עֲרֹוֹת בֵּית אִשְׁתְּ אָבִיךָ". וחכמים חולקים על כך, ולדעתם הכתוב הזה בא ללמד דבר אחר, והוא, שהבא על אחותו שהיא בת אשת אביו חייב שתיים.

ולדעת חכמים, ענין זה שהנולדת לו מנוכרית אינה קרויה בתו, וממילא אינה קרויה אחות בנו, למד מהכתוב "וְלֹא תִתְחַתֵּן בָּם בְּתֻלָּה לֹא תִתֵּן לְבָנוֹ וּבִתּוֹ לֹא תִקַּח לְבָנֶךָ. כִּי יָסִיר אֶת בְּנֵךְ מֵאֶחָרֶיךָ וְעָבְדוּ אֱלֹהִים אֲחֵרִים וְחָרָה אַף ה' בָּכֶם וְהִשְׁמִידְךָ מִהָר" (דברים ז' ג'-ד').

שכך אמר רבי יוחנן משום רבי שמעון בן יוחי, מתוך כך שלא נאמר "כִּי יָסִיר אֶת בְּנֵךְ מֵאֶחָרֶיךָ", אלא "כִּי יָסִיר אֶת בְּנֵךְ מֵאֶחָרֶיךָ", משמע שהכתוב הזה הולך על מה שנאמר תחילה, "בְּתֻלָּה לֹא תִתֵּן לְבָנוֹ".

כלומר "בְּתֻלָּה לֹא תִתֵּן לְבָנוֹ ... כִּי יָסִיר" בעל בתך הנוכרי "אֶת בְּנֵךְ" הנולד מבתך "מֵאֶחָרֶיךָ". ודווקא באופן הזה חשב הכתוב על כך, שהנוכרי המתחתן עם בתך יסיר את הבן מאחרי ה', כי בן בתך הוא ישראל.

אבל באופן שבנדך נשא נוכרית, לא חשב הכתוב אם תסיר הנוכרית את הבן הנולד להם מאחרי ה', כי הבן הנולד להם אינו ישראל.

ומכאן שהנולד לישראל מנוכרית אינו נחשב וולד של ישראל, וממילא אין לו אחווה עם שאר הבנים של הישראל.

ואף שהכתוב הזה, מדבר בנישואין של ישראל עם נוכרית משבעה אומות כנען. מתוך כך שנאמר בכתוב "כִּי יָסִיר אֶת בְּנֵךְ מֵאֶחָרֶיךָ", למדנו לרבות כל שאר אומות שיש בהם טעם זה, שישירו את בנדך מאחרי.

בקיצור

ללמוד להבין ולזכור

מסכת יבמות דף כג

לע"נ מרת פנינה (פסיה) ברן ע"ה

ודווקא לדעת רבי שמעון, שהוא התנא החולק על רבי יוסי ברבי יהודה, הכתוב "כִּי יָסִיר אֶת בְּנֵךְ מֵאַחֲרַי" נחשב ריבוי, כי לדעתו, גם לולא הכתוב הזה, אנו דורשים את טעם הכתוב [=דרשין טעמא דקרא]. ואם כן, לא היה צריך לכתוב את הטעם לגופו, אלא לרבות שאר אומות.

הנולד מישראלית ונוכרי

נתבאר שהכתוב "כִּי יָסִיר אֶת בְּנֵךְ מֵאַחֲרַי" מדבר בישראלית שהתחתנה עם נוכרי, ומתוך כך שקרא הכתוב לבנה בנך, למד רבינא, שהבן הנולד מישראלית ונוכרי הוא ישראל.

ומתחילה אמרו שמדבריו נלמד שנוכרי או עבד הבא על בת ישראל, הולד ישראל כשר לגמרי.

ושוב אמרו, שאפשר שמודה הוא שהולד אינו ממזר, אבל גם אינו כשר גמור, אלא הוא ישראל פסול.

קידש אחת משתי אחיות

שתי אחיות, שקידש את אחת מהן, ואינו יודע את מי מהן קידש, שתיהן אסורות לו, כי כל אחת היא ספק אחות אשתו.

ומאחר שכל אחת משתי הנשים, ספק אשתו האסורה לכל אדם חוץ ממנו, ספק אחות אשתו האסורה לו, עליו לתת גט לזו וגט לזו, כדי להתירן לכל הפחות לשאר בני אדם.

ולדעת האומרים, קידושין שאין מסורים לביאה קידושין הם, דין זה אמור גם כשמעולם לא ידע את מי מהאחיות קידש, ומעולם לא הותר לו לבוא על זו שקידש מחשש שבא על אחות אשתו אף על פי כן תפסו הקידושין. ומאחר שאינו יודע מי אשתו ומי אחותה, שתיהן אסורות לו, שכל אחת היא ספק אחות אשתו. ולדעה זו יש לגרוס במשנתנו "ואין ידוע איזו מהן קידש".

ולדעת האומרים קידושין שאין מסורים לביאה אינם קידושין, אם מעולם לא ידע את מי קידש, לא חלו הקידושין כלל, כי אם היו חלים היה נאסר לבוא על אשתו, וכל קידושין שאינם מסורים לביאה אינם קידושין, ומאחר שלא חלו הקידושין כלל, רשאי לשאת מי מהן שירצה.

אבל כשמתחילה היה ידוע את מי קידש, והיה לו היתר לבוא על אשתו, חלו הקידושין, וכשלאחר מכן נשתכח הדבר, נאסרו לו שתי הנשים, שכל אחת היא ספק אחות אשתו. ולדעה זו יש לגרוס במשנתנו "ואין יודע איזו מהן קידש".

קידש אחת משתי אחיות ומת

נתבאר שהמקדש אחת משתי אחיות, ואינו יודע את מי מהן קידש, שתיהן אסורות לו, כי כל אחת היא ספק אחות אשתו, ועליו לתת גט לזו וגט לזו. ולהלן יתבאר בעזה"י מה הדין, כשמת בלא בנים קודם שנתן את שני הגיטין.

א. כשהיה לו אח אחד.

אם היה למת אח אחד, שעליו לבדו מוטלת מצוות ייבום.

אינו יכול לייבם אף אחת משתי האחיות הללו, שאחת מהן היא אשת אחיו המת, כי כל שירצה לייבם, יש לחוש שמא אין זו אשת אחיו הזקוקה לו, אלא אחותה, ואם כן הוא כונס את אחות זקוקתו, האסורה לו כאחות אשתו.

ואף אם יחלוץ לאחת תחילה, גם כן לא יוכל לייבם את האחרת, שכן אם חלץ לזו שהיא באמת אשת אחיו, האחרת היא אחות חלוצתו, והיא אסורה לו מדרבנן.

ולכן על כרחך יחלוץ לשתייהן, ובכך יהיו שתיהן מותרות לשאר בני אדם.

ב. כשהיו לו שני אחים.

אם היו למת שני אחים, תחילה יחלוץ אח אחד לאחת האחיות, אבל אינו יכול לייבם, כמבואר לעיל, שמא אינה אשת המת הזקוקה לו, אלא אחותה, ונמצא כונס את

ואף אם יחלוץ לאחת תחילה, גם כן לא יוכל לייבם את האחרת, שכן אם חלץ לזו שהיא באמת אשת אחיו, האחרת היא אחות חלוצתו, והיא אסורה לו מדרבנן.

ולכן על כרחך יחלוץ לשתייהן, ובכך יהיו שתיהן מותרות לשאר בני אדם.

ב. כשהיו לו שני אחים.

אם היו למת שני אחים, תחילה יחלוץ אח אחד לאחת האחיות, אבל אינו יכול לייבם, כמבואר לעיל, שמא אינה אשת המת הזקוקה לו, אלא אחותה, ונמצא כונס את

בקיצור

ללמוד להבין ולזכור

מסכת יבמות דף כג

לע"נ מרת פנינה (פסיה) ברן ע"ה

אחות זקוקתו.

ולאחר שהאח הראשון חלץ לאחת מהאחיות, האח השני רשאי אף לייבם את השניה.

שכן אם זו שחלץ לה הראשון לא היתה אשת המת, אחותה זקוקה להם, וכשהשני כונס אותה, הוא כונס את יבמתו.

ואם הראשון חלץ לזו שהיתה אשת המת, בשעה שחלץ לה פקעה הזיקה, ומעתה אחותה אינה אחות זקוקה, ומותרת לשני כשאר נשים.

ואם לא נמלכו בבית דין, וקדמו שניהם וכנסו את שתי האחיות, אין מוציאים אותן מידם. שכל אחד אומר אני כנסתי את זו שהיתה אשת המת, ובהיתר כנסתי.

ואף שבאמת רק אחד מהם כנס את אשת המת הזקוקה להם, והשני כנס את אחותה, שהיתה אצלו אחות זקוקתו, ואסורה לו.

מכל מקום, בשעה שכנס זה את הזקוקה, אף אם כנס הוא לבסוף, באותה שעה פקעה זיקתה מזה למפרע, ונמצא שאחותה אינה אחות זקוקתו.

שנים שאינם אחים שקדשו שתי אחיות

נתבאר, שהמקדש אחת משתי אחיות, ואינו יודע את מי מהן קידש, שתיהן אסורות לו, כי כל אחת היא ספק אחות אשתו ולכן עליו לתת גט לזו וגט לזו.

יש אומרים דווקא כשמתחילה היה ידוע מי אשתו ואחר כך נשתכח. ויש אומרים אף כשמעולם לא היה ידוע.

והוא הדין כשהיו שנים, שאינם קרובים זה לזה, וכל אחד מהם קידש אחת משתי אחיות, ואינם יודעים מי התקדשה למי, שתיהן אסורות לזה ולזה, כי כל אחת היא ספק אשת אחות אשתו וכל אחד מהן נותן גט לזו וגט לזו.

יש אומרים דווקא כשמתחילה היה ידוע מי אשתו ואחר כך נשתכח. ויש אומרים אף כשמעולם לא היה ידוע.

שנים שאינם אחים

שקדשו שתי אחיות ומתו

נתבאר, ששנים שקדשו שתי אחיות, ואינם יודעים מי התקדשה למי, שתיהן אסורות לזה ולזה, שכל אחת ספק אחות אשה לזה ולזה, וכל אחד נותן גט לזו וגט לזו. ולהלן יתבאר בעזה"י מה הדין, כשמתו שניהם בלא בנים קודם שנתנו הגיטין.

א. לזה אח אחד ולזה אח אחד

כשלכל אחד מהם היה אח אחד, שעליו לבדו מוטלת מצוות ייבום מחמת אחיו, אותו אח של כל אחד אינו יכול לייבם כלל.

כי אם יבוא לייבם תחילה אחת מהנשים, יש לחוש שלא היא היתה אשת אחיו המת אלא השניה, ונמצא שזו שהוא בא לייבם היא אחות זקוקתו, שהיא אסורה לו.

וגם אם יחלוץ תחילה לאחת עדיין לא יוכל לייבם את השניה, כי יש לחוש שזו שחלץ לה היא היתה אשת אחיו המת, וחליצה שחלץ לה נעשית כדון, ונמצא שאחותה שהוא רוצה לכנוס עכשיו היא אחות חלוצתו ואחות חלוצה גם אסורה.

ולכן אחיו של זה חולץ לשתי הנשים, ואחיו של זה חולץ לשתי הנשים.

ב. לזה אח אחד ולזה שני אחים

כשלאחד מהם היה אח אחד, ולאחד מהם היו שני אחים. זה שהיה לו אח אחד, אותו אח אינו יכול לייבם אף אחת משתי הנשים, כפי שנתבאר, ולכן הוא חולץ לשתייהן.

וזה שהיו לו שני אחים, אם יחלוץ אחד מהאחים לאחת מהנשים יש אופן שיוכל השני לייבם את השניה. שכן מאחר שחלץ האחד, מעתה ממה נפשך השניה מותרת לשני, אם הראשונה היתה אשת אחיהם המת שהיא זקוקה להם, כשחלץ לה הראשון פקעה זיקתה, ושוב אין השניה אחות זקוקה, ואם השניה היתה אשת

קישור לקבלת ה"בקיצור" ©

בקיצור

ללמוד להבין ולזכור

מסכת יבמות דף כג

לע"נ מרת פנינה (פסיה) ברן ע"ה

אחיהם המת שהיא זקוקה להם, **הרי זה**

מייבם את זקוקתו.

ותחילה יחלוץ היחיד לשתי הנשים, ובכך

הוא מתיר את אשת אחיו, ולאחר מכן יבואו

השנים, אחד לחלוץ ואחד לייבם. ולא אמרו,

נגזור על השנים שלא ייבם אחד מהם, שמא יטעו

להתיר גם ליחיד לייבם.

אבל כל זמן שזה שהיה אח יחיד לא חלץ

לשתי הנשים, לא יוכלו אלה שהם שני אחים

שאחד יחלוץ והשני ייבם, שמא הוא מייבם

את זו שעדיין זקוקה ליחיד, ועדיין לא

הותרה בחליצה.

ואם אחר חליצת היחיד **קדמו השנים**

וייבמו, אין מוצאים אותן מידם, שכן השיבה

שהראשון אינו מייבם את אחת מהן, שמא

אחיו היה נשוי לאחותה והיא אחות זקוקתו.

אבל לאחר שכבר ייבם גם השני את השניה,

אם השניה היתה הזקוקה בייבום אחיו

נפקעה זיקתה ממנו, ושוב אין הראשונה

אחות זקוקתו ומותרת לו.

ג. לזה שני אחים ולזה שני אחים

כשלשני הנשואים לאחיות היו שני אחים,

אחד מכל זוג אחים חולץ לאחת מהנשים,

ולאחר מכן, השני מכל זוג מותר אף לייבם

את אחותה של זו שחלץ לה אחיו.

כגון, ראובן ובנימין שאינן אחים, נשאו כל

אחד מהם אחת משתי האחיות לאה ורחל,

ומתו ראובן ובנימין, ולכל אחד מהם שני

אחים, שמעון ולוי אחי ראובן, ומנשה

ואפרים אחי בנימין.

שמעון אחי ראובן חולץ ללאה, ומנשה אחי

בנימין חולץ לרחל. ומעתה ממה נפשך רחל

מותרת ללוי אחי ראובן, ולאה מותרת

לאפרים אחי בנימין.

שכן אם לאה היתה אשת ראובן, ורחל אשת

בנימין, לאה היתה זקוקה לשמעון ולוי,

ורחל היתה זקוקה למנשה ואפרים.

וכשחלץ שמעון ללאה זקוקתו, הותרה

לשוק, והרי היא מותרת לאפרים, וכשחלץ

מנשה לרחל זקוקתו, הותרה לשוק והרי היא

מותרת ללוי.

ואין לאסור את לאה לאפרים, ואת רחל

ללוי, משום אחות זקוקה, כי מאחר שחלץ

אחיהם לזקוקתם, פקעה זיקה.

ואם רחל היתה אשת ראובן, ולאה אשת

בנימין, רחל היתה זקוקה לשמעון ולוי,

ולאה היתה זקוקה למנשה ואפרים.

וכשחלץ שמעון ללאה, לא עשה כלום, שאינה

זקוקתו, ועדיין הוא זקוקה למנשה ואפרים,

וכשחלץ מנשה לרחל, לא עשה כלום, שאינה

זקוקתו, ועדיין היא זקוקה לשמעון וללוי.

ואם כן לאחר חליצת שמעון ללאה ומנשה

לרחל, לוי מותר ברחל, ואפרים מותר בלאה,

שכל אחת מהן אצלם, ספק יבמתו, ספק

אשה המותרת לשוק. ולא אסרו לעשות כן

מחשש שייבמו האחרונים בלא חליצת

הראשונים.

הלכו זוג אחד של אחים, וחלצו שניהם

לשתי הנשים, אין הדבר מועיל לזוג השני

לייבם את שתי הנשים, וגם עתה, תחילה

אחד מהזוג השני חולץ, ולאחר מכן השני

שבהם מייבם.

שהרי לאחר חליצת שני האחים מהזוג

הראשון, פקעה זיקת מת אחד, והרי הדין

חוזר להיות כדין אחד שקידש אחת משתי

אחיות והניח שני אחים, שאחד מהם חולץ,

והשני שבהם מייבם, כפי שנתבאר לעיל.

ואם לאחר חליצת הזוג הראשון, **קדמו שני**

האחים של הזוג השני וייבמו, אין מוצאים

מידם, כפי שנתבאר לעיל בדין אחד שהניח שני

אחים.

ושילא שנה ברייתא [בדף כ"ד], **שבאופן**

האחרון אין מוצאים מידם אפילו אם היו

כהנים, אף שלכאורה היה לנו לחייבם

להוציא, משום שאחת מהנשים הללו היא

חלוצה.

שהרי אחת מהן היתה זקוקה לאחד מהזוג

שחלץ להן, ואם כן זו שחלצה לזה שהיתה

זקוקה לו, נעשית חלוצה, והחלוצה אסורה

בקי צור

ללמוד להבין ולזכור

מסכת יבמות דף כג

לע"נ מרת פנינה (פסיה) ברן ע"ה

לכהן.

והטעם לכך שגם כשהם כהנים התיירו להם לקיים את הנשים הללו, כי אין אנו יודעים מי מהם כנס את החלוצה, ואם כן כל אחת מהן אצל בעלה ספק חלוצה ולא וודאי חלוצה, וכשאסרו חכמים חלוצה לכהן, לא אסרו רק חלוצה ודאי, ולא ספק חלוצה.

שתי אחיות יבמות לשני אחים אין אומרים אחד חולץ ואחד מייבם ואם קדמו וכנסו יקיימו

בפרק רביעי מבואר, שכשהיו ארבעה אחים, ושנים מהם נשואים שתי אחיות, ומתו הנשואים את האחיות, שתי האחיות אינן מתייבמות לשני האחים הנותרים, אלא חולצות להם.

והסיבה לכך, כי מאחר ששתיהן זקוקות לשני האחים, כל שיבוא לייבם את האחת, הרי הוא פוגע באחות זקוקתו.

ולכאורה מהטעם הזה לא ייבמו שניהם, אבל אם יחלוץ האחד, ויפקיע זיקת האחת, יוכל אחיו לייבם את אחותה, ששוב אינה אחות זקוקתו.

כעין הסברא הנזכרת לעיל במי שקידש אחת משתי אחיות והניח שני אחים שאחד חולץ ואחד מייבם.

וכמו כן מהטעם הזה לא ייבמו השנים לכתחילה, אבל אם כבר כנסו, לכאורה כל אחד, בשעה שכונס מפקיע את זיקת כנוסתו מאחיו, ונמצא שלאחר ששניהם כנסו, שניהם יהיו מותרים לקיים.

כעין הסברא הנזכרת לעיל במי שקידש אחת משתי אחיות, והניח שני אחים, שאם קדמו וכנסו, אין מוציאים מידם.

אולם בפרק רביעי מבואר, ששם אין הדין כשתי הסברות האחרונות, ואין מתירים לאחד לחלוץ ולשני לייבם, וכמו כן אם קדמו וכנסו מוציאים מידם.

ואמרו שיש חילוק בין דין מי שקידש אחת משתי אחיות ומת, והניחה לפני שני אחים, לבין דין שני אחים שנשאו שתי אחיות ומתו, והניחו אותן לפני שני אחים.

זה שקידש אחת משתי אחיות ומת, באמת רק אחת מהן זקוקה ליבום, ויש לה היתר גמור להתייבם, אלא שמחמת הספק, שאין אנו יודעים מי היא, אי אפשר לייבם, שמא כונס את אחותה.

ומאחר שמתחילה נאסרה לייבם רק מחמת הספק, כשבטל הספק על ידי חליצת האחת, מותר לו לכנוס. וכמו כן, אם כנסו שניהם, אין מוצאים מידם.

אבל שני אחים שהניחו שתי אחיות ומתו, והניחו אותן לפני שני אחים, יודעים אנו בוודאי ששתיהן זקוקות, וששתיהן דחויות מיבום.

יש אומרים משום שיש זיקה, כלומר הזקוקה נחשבת כאשה, ואם כן כל יבמה נאסרת כאחות אשה. ויש אומרים משום שאסור לבטל מצוות יבמין, שאם תתייבם האחת לאחד האחים, וימות השני, בטלה מצוות יבום מהשניה, כי אינה זקוקה לזה שייבם את אחותה.

וכלל בידינו, כל יבמה שבוודאי היתה דחוייה מיבום שעה אחת, שוב אינה נראית ליבום, והרי היא כאשת אח שלא במקום מצווה, ולכן אין לאחת מהן היתר.